

Umhverfis- og auðlindaráðuneyti
Skuggasundi 1
101 Reykjavík

Hornafirði, 23. febrúar 2021

Málefni: Umsögn Sveitarfélagsins Hornafjarðar um drög að stefnu ráðherra um meðhöndlun úrgangs 2021-2023

Sveitarfélagið vísar í umsögn sína frá 3. febrúar við drögum að breytingum á lögum vegna innleiðingar hringrásarhagkerfisins. Sú umsögn tekur á mörgum af þeim þáttum sem einnig er hægt að gera athugasemdir við í stefnunni sem hér er til umfjöllunar.

Sveitarfélagið Hornafjörður tekur undir umsögn Sambands íslenskra sveitarfélaga en vill bæta við nokkrum atriðum til að undirstrika mikilvægi þeirra.

- Hugsa þarf kostnaðaraukar við breytt regluverk til enda og að ábyrgð, eftirlit og viðurlög séu skýr og sömuleiðis úrræði sveitarfélaga til að bregðast við þeim.
- Sveitarfélögum ber að hafa farveg fyrir allan úrgang sem fellur til hjá einstaklingum og lögaðilum innan sveitarfélagsins. Mikilvægt er að tryggja að endurvinnsluferlar séu aðgengilegir og raunverulegur möguleiki. Reynslan hér hefur sýnt að mun ódýrara er að urða, til dæmis frauðplast heldur en að koma því til endurvinnslu. Það verður að vera skýrt að úrgangur skuli vera endurunnin sé það möguleiki. Það getur hinsvegar reynst dýrt fyrir handhafa úrgangs að koma honum til endurvinnslu og því er mikilvægt að flutningsjöfnun sé í boði fyrir allan endurvinnsluúrgang svo að hagkvæmur hvati myndist.
- Sveitarfélagið telur mikilvægt að komið verði á skyldu um upplýsingargjöf um þann farveg/feril sem úrgangur fer í eftir að hann er kominn úr höndum sveitarfélagsins.
- Kostnaður við meðhöndlun úrgangs lögaðila þarf að falla á handhafa úrgangsins en ekki á íbúa sveitarfélagsins.

- Sveitarfélagið telur vanta umfjöllun um úrgang frá frístundabyggðum. Tryggja verður að heimilt verði að safna úrgangi frá þeim húsum í grenndarstöðvum og að sérsöfnun við húsvegg eigi ekki við um frístundabyggðir.
- Móttaka á sorpi frá áningar-og ferðamannastöðum þarf að vera skýr og hvernig henni skuli verið háttað. Mikilvægt er að skýrt sé hver ber ábyrgð á slíkum svæðum. Hvernig á þjónustunni að vera háttað? Hvernig á að tryggja flokkun á opinberum stöðum? Hver á að greiða fyrir þjónustuna? Kostnaðurinn má ekki falla á íbúa sveitarfélagsins. Landstór en fámenn sveitarfélög með mikinn straum ferðamanna líkt og raun ber vitni í Sveitarfélaginu Hornafirði geta ekki borið þá ábyrgð að taka við úrgangi frá ferðamannaiðnaðinum. Ef sveitarfélagið á að bera þennan kostnað eins og hefur verið þá þarf að koma á skatti til handa ferðamönnum td. gistináttaskatti sem rennur til sveitarfélagsins.
- Sveitarfélagið vill koma áhyggjum sínum á framfæri er varða ólöglega losun úrgangs á borð við opna brennslu eða urðun úrgangs á einkalandi. Slík meðhöndlun úrgangs er staðreynd í dreifðum byggðum. Tryggja verður að slík meðferð úrgangs aukist ekki með auknum kröfum og kostnaði.
- Það verður að vera skýrt hver viðurlögin eru við að brjóta reglur og lög í úrgangs- og endurvinnslumálum og hver sjái um slíkt, hefur lögreglan bolmagn til að sinna þeim verkum?
- Lagalegar heimildir sveitarfélaga vegna aukinnar ábyrgðar þeirra á úrgangi frá lögaðilum þarf að vera tryggð og aukið fjármagn þarf að fylgja. Sveitarfélög hafa engar tekjur vegna úrgangs frá lögaðilum og hafa ekki eftirlit með starfsemi fyrirtækja. Heilbrigðiseftirlitið hefur eftirlit með þeim fyrirtækjum sem hafa starfsleyfi, en stór hluti fyrirtækja falla ekki í þann hóp. Það þarf að vera skýr heimild sveitarfélaga til álögu á lögaðila vegna þess kostnaðar, í anda mengunarbótarreglunnar, sá greiðir fyrir mengun sem henni veldur.
- Í framhaldinu af þessari stefnu verður að gera samræmda áætlun/leiðbeiningar um það hvernig eigi að meðhöndla úrgangstegundir á borð við húsgögn, rúmdýnur og annað sem þarf að taka í sundur svo að hægt sé að flokka efnin úr þeim.
- Sveitarfélagið vill vekja athygli á því að gildismat einstaklinga er misjafnt þegar kemur að því að meta hvað er ónýtt og hvað er nytsamlegt og hvar úrgangstegund á heima í úrgangspríhyrningnum.
- Fjármagn verður að fylgja fræðsluskyldu um úrgangsmál sem sveitarfélögin eiga að sinna. Einnig þarf það að vera skýrt hver fullnægjandi fræðsla af höndum sveitarfélagana er.

- Sveitarfélagið tekur undir að þörf er á aðgerðum um að markmið um endurvinnsluhlutfall takist. Sveitarfélagið hefur síðan 2017 verið með þrískipta flokkun við húsvegg og hefur hún reynst almennt nokkuð vel. Lífúrgangur, plast, pappír og málmar safnaðir saman og almennur úrgangur. Sveitarfélagið telur það jákvætt að einstaklingar og lögaðilar verði skyldaðir til að flokka heimilisúrgang. Það er hins vegar því miður staðreynd að það eru alltaf einhverjir sem flokka ekki eða illa. Dæmi eru um að sér safnaður lífúrgangur endaði urðun því hann mengaður af öðru sorpi og ekki hæfur til moltugerðar. Það þarf því að vera skýrt hvernig bregðast á við ef úrgangurinn er ekki flokkaður rétt þar sem lagt er til að sérsöfnuðum úrgangi má ekki urða.
- Dýrahæ. Hið opinbera þarf að tryggja að brennsla sé aðgengileg fyrir öll sveitarfélög landsins og að kostnaður verði sá sami fyrir alla bændur sama hve langt þeir eru frá brennslum þegar banna á urðun dýrahæja og lífræns úrgangs.
- Jákvætt er að ráðuneytið ætli að leggja í þá vinnu við að samræma merkingar við meðhöndlun úrgangs tryggja þarf nægt fjármagn í þá vinnu.
- Allir úrgangsflokkar þurfa annaðhvort að falla undir úrvinnslusjóð eða framleiðendaábyrgð svo að kostnaður við meðhöndlun þess úrgangs falli ekki á sveitarfélög heldur á handhafa úrgangs. Skilgreiningin á úrgangsflokkum má ekki vera svo afmörkuð að ákveðnar tegundir úrgangs falla á milli flokka og þar af leiðandi bitna á sveitarfélögum.

Sveitarfélagið er tilbúið til þess að taka þátt í vinnu við nánari útfærslur á stefnunni eða lögnum og gefa ítarlegri umsagnir ef þörf er slíku.

Höfn í Hornafirði 23. febrúar 2021

Brynja Dögg Ingólfssdóttir
Umhverfis-og skipulagsstjóri
Sveitarfélagsins Hornafjarðar

